

PLATFORMPRAKTIJKONTWIKKELING.NL

ONDERZOEK IN HET EDUCATIEVE DOMEIN

BOEKBESPREKING

De Nieuwe Meso: december 2020

LEIDERSCHAP IN TIJDEN VAN CORONA

door: Willem de Vlaming

'De Nieuwe Meso' van december 2020 staat in het teken van leiderschap in tijden van corona.

Verschillende auteurs kijken op grote lijnen naar de uitdagingen voor het onderwijs vanuit de vraag of corona uitsluitend een kink in de kabel is, of dat het ook een kans biedt als katalysator voor professionalisering op de werkvloer. Via enkele andere bijdragen met praktijkervaringen, sluit dit nummer af met enkele bijdragen meer specifiek gericht op professionalisering.

In het Magazine deel van 'De Nieuwe Meso' staat onder andere een bijdrage over 'vier

uitdagingen ter verbetering van het vertrouwen in schooladviezen. Een belangrijke constatering is dat de taken en verantwoordelijkheden van leerkrachten, interne begeleiders, en schoolleiders vaak nog te weinig duidelijk zijn vastgelegd. In deze bijdrage wordt verder teruggeblikt op de beleidskaders voor de eindtoetsing en enkele evaluaties. Op basis van die terugblik worden een aantal uitdagingen geformuleerd voor de toekomst: 1) afspraken maken over de duiding en weging van leerlingkenmerken; 2) versterken van de reflectie op eerder gegeven schooladviezen; 3) betrek

— WWW.PLPO.NL —

Citeren als: Vlaming, W. de (2021). *BOEKBESPREKING De Nieuwe Meso december 2020*. Op: PlatformPraktijkontwikkeling.NL. Utrecht: WOSO

PlatformPraktijkontwikkeling.nl
Onderzoek in het Educatieve Domein

ouders in de schooladvisering; 4) organiseer intercollegiaal overleg tussen scholen.

In de rubriek beleid en bestuur wordt kort aangegeven dat corona ook heeft duidelijk gemaakt dat de publieke functie van funderend onderwijs verder gaat dan alleen goed onderwijs geven. *‘Vooral voor het funderend onderwijs geldt dat school niet alleen een plek is om te leren, maar ook een veilige haven biedt aan kinderen voor wie dat thuis niet vanzelfsprekend is. Daarnaast zorgt de zogenoemde ‘bewaar-functie’ van het onderwijs ervoor dat ouders met kinderen maatschappelijk actief kunnen zijn. Niet alleen in betaald werk, maar ook in mantelzorg of vrijwilligerswerk.’* Maar ook een derde minder bekende publieke rol is duidelijk geworden, met name het nu ontbreken daarvan in het middelbaar beroeps- en hoger onderwijs. *‘Onderwijs is, net als een publieke ruimte, ook een plek waar studenten medestudenten en docenten kunnen ontmoeten. Een plek voor onderlinge interactie, voor uitwisseling, voor spontane ontmoetingen, voor ontdekkingen, voor debat, voor onenigheid, voor ontluikende liefdes.’*

Verder bevat het magazine deel nog enkele ander bijdragen waaronder een artikel over het lerarentekort voor techniekonderwijs, problemen met de centrale toetsing in Engeland, in relatie tot de veronderstelde, maar niet gebleken, objectiviteit van centrale examens.

Het **‘FOCUS OP leiderschap in tijden van corona’** deel van ‘De Nieuwe Meso’ is verdeeld in een aantal secties: een inleiding; de grote lijnen; ervaringen; professionaliteit; en een nawoord.

De grote lijnen

Een belangrijke constatering is dat de corona-crisis anders is dan andere kortdurende crises, het blijkt een crisis te zijn die lange adem vraagt, en voortdurend inspelen op veranderende omstandigheden en veranderende regels. De corona-crisis blijkt een stresstest voor leiderschap. Aan de hand van dagboeken van schoolleiders en het model van concurrerende waarden van Quinn wordt in deel 1 van ‘de grote lijnen’ beschreven hoe schoolleiders hebben geprobeerd deze stress-test te doorstaan. In deel 2 krijgen reflecties over leiderschap van bestuurders en schoolleiders een plaats.

Daarna staan in dit deel enkele bijdragen waarin de vraag wordt opgeroepen of corona gezien moet worden als kink in de kabel, of als kans en katalysator voor professionalisering.

Ervaringen

De bijdragen rond ervaringen beschrijven ervaringsdeskundigen hun eerste schrikreacties en complicaties die zij ondervonden bij het inrichten van het onderwijs op maat van 'het nieuwe normaal'. Trefwoorden daarbij zijn: crisismanagement, de moed erin houden, en het onderwijs draaiend houden in steeds wisselende nieuwe omstandigheden.

Met daarbij de kiem van zich afvragen of de crisis ook positieve kanten heeft voor het onderwijs. Wat daarbij naar voren komt is het belang van blijven koersen op de waarden van de school. Hoe blijf je in crisistijd bij de waarden waar je voor wilt staan als school? Hoe kan je ervoor zorgen dat online thuisleren geen breuk is of een afzonderlijke periode, maar een goed ingebedde stap in de onderwijsontwikkeling? Bijvoorbeeld door het verschuiven van het accent op summatief toetsen naar meer aandacht voor het leerproces en formatieve feedback. Corona noodzaakt het opnieuw centraal stellen 'wat er toe doet' en dat kan helpen om oude patronen die er eigenlijk niet meer, of minder, toe doen te doorbreken — niet alleen in de praktijk in de klas, maar ook in het samen school zijn en samen kwaliteit leveren en borgen.

Professionaliteit

In het onderdeel professionaliteit bijdragen over: 'professionele identiteit in coronatijd'; 'professionaliteit van leraren in tijden van corona; en de rol van het lerarencollectief. Het opnieuw moeten uitvinden van je identiteit als schoolleider of als leerkracht in coronatijd geeft enerzijds stress, maar het noodzaakt ook tot anders denken en anders handelen. De coronatijd is ook een snelkookpan voor reflectie en ontwikkeling rond aspecten als: wij als organisatie; ik als persoon; wij als groep professionals; ik als persoon. En dat allemaal verbonden met de vraag wat je eigenlijk met je onderwijs wilt.

Nabeschouwing

In de nabeschouwing blikt Hartger Wassink vanuit 2030 terug op 2020 en heeft het over corona als doorbraak, *'Corona was het zetje dat we nodig*

hadden, om te stoppen met vliegen afvangen en jij-bakken, en om samen aan de tafel te gaan zitten, om opnieuw te beginnen. Cruciaal was, dat we toen onder ogen durfden te zien, dat het lerarentekort en de kansengelijkheid met elkaar samenhangen. Ze hadden namelijk dezelfde oorzaak! Al zo'n 30 jaar waren we in de ban van een vals marktdenken dat met zijn competitie en cijfergerichtheid het onderwijs van binnen aan het uithollen was.'

Kortom

Een interessant nummer van 'De Nieuwe Meso', niet alleen voor onderwijsbestuurders, leidinggevendenden, coördinatoren en begeleiders, maar ook voor leerkrachten die iets verder willen kijken dan hun eigen klas. Interessant voor iedere onderwijsprofessional die uitdaging en crisis die corona is, meer wil zien op schoolniveau en niet alleen als beperking of bedreiging, maar ook als spiegel om naar de eigen praktijk te kijken, en als mogelijkheid om vanuit de kern die er toe doet ballast overboord te zetten en verder te gaan op basis van wat zelf echt belangrijk en betekenisvol wordt geacht.

Net nieuwe 'normaal' van onderwijs in coronatijd, was en is een worsteling die ook uitdaagt tot nadenken over wat je echt belangrijk en betekenisvol vindt. Dat is lastig maar kan ook vruchtbaar zijn.

Willem de Vlaming

De Nieuwe Meso, december 2020, jaargang 7, nummer 4. 100 pagina's

De Nieuwe Meso is een vakblad voor schoolleiders en -bestuurders en wil van betekenis zijn voor leidinggevendenden en bestuurders in het primair en voortgezet onderwijs en in het middelbaar beroepsonderwijs en teamleiders tot en met bestuursvoorzitters die graag lezen over onderwerpen waarmee zij in hun dagelijkse werk mee te maken hebben.

Losse nummers te downloaden voor € 5,95 Losse artikelen € 1,95 of soms gratis
<https://www.denieuwemeso.nl/>
Ultgeverij: Kloosterhof <https://www.kloosterhof.nl/>